

Insolvencií firiem pribudne

Recesii sa už nevyhneme. To, aká veľká bude a ako zasiahne firmy, bude závisieť od existencie podporných opatrení európskych vlád.

Hoci podľa odborníkov je Slovensko v počte insolvencií firiem stále pod úrovňou spred covidového obdobia, vysoké ceny energií, inflácia a prichádzajúca recesia v Európe, ako aj neschopnosť mnohých firiem premietnuť zvýšené ceny do už existujúcich kontraktov môžu výrazne urýchliť nástup bankrotov. „V poslednom štvrtroku tohto roka sa pravdepodobne nevyhneme recesii celej európskej ekonomiky, čo urýchli negatívny trend v počte insolvencií. To, aká hlboká bude

Slabá pozícia v dodávateľskom reťazci môže byť pre firmu osudná

recesia a ako silno zasiahnu ceny energií podniky, bude závisieť aj od opatrení, o ktorých sa bude diskutovať na európskej úrovni,” konštatuje generálny riaditeľ Coface Slovenská republika a Česko Jan Čarný. Ako podotýka, pravidlá by umožnili mimoriadne zdanenie nadmerných ziskov energetických spoločností a podporu priemyselných podnikov nad rámec doteraz povolenej úrovne verejnej podpory.

Nárast insolvencií

V ostatných týždňoch už mnohí veľkí zamestnávateľi z priemyslu na Slovensku ohlásili existenčné problémy najmä v súvislosti s cenami energií. „Prevažná väčšina útlmov výroby v dôsledku vysokých cien energií sa doteraz deje kontrolovaným spôsobom bez toho, aby firmy vyhlásili bankrot alebo začali horšie platiť svojim dodávateľom. Najviac sa doteraz na insolvenciách podieľali stavebné firmy, ktoré nemali silu premietnuť zvýšenie

cien vstupov do už skôr dohodnutých kontraktov,” konštatuje Martin Procházka, vedúci oddelenia Risk Underwriting (upisovanie rizík) Coface Slovenská republika a Česko. Pozitívne podľa neho je, že vzhľadom na plnosť zásobníkov a otvorenie nových terminálov na skvapalnený plyn nebude potrebné nútiť znižovať spotrebu. „Skutočnosť, že plynu bude dostatok, sa čoskoro prejaví v cenách energií,” konštatuje. Veríme, že situácia na trhu s energiou sa bude skôr upokojsť a nárast insolvencií v poslednom štvrtroku nepresiahne 10 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom,” podotýka Martin Procházka.

Ohrozené sektory

Pokiaľ ide o ohrozenosť sektorov, podľa Jána Čarného je v súčasnosti kľúčovým faktorom schopnosť firiem preniesť rastúce náklady na zákazníkov. „Slabá pozícia v dodávateľskom reťazci môže byť pre firmu osudná, čo sa stalo v stavebníctve v prípade niektorých subdodávateľov, ktorým hlavný dodávateľ odmietol zvýšiť ceny. Niektorí dodávateľia v automobilovom priemysle alebo výrobcovia potravín, ktorých obchodnými partnermi sú často silné nadnárodné korporácie, sa môžu ocitnúť vo veľmi ťažkej situácii,” upozorňuje. Nemenej dôležitým faktorom je aj výška marže, ktorá poskytuje firmám bezpečný vankúš pri nedostatočnom alebo

oneskorenom zvyšovaní cien u zákazníkov. „Ak sa niektorým firmám ťažko darilo dosahovať rozumnú mieru ziskovosti aj v predchádzajúcich rokoch, ich postavenie sa v súčasnosti nezlepší a budú patriť

medzi ohrozené firmy. Ak patria aj k energeticky náročným prevádzkam, riziko platobnej neschopnosti sa pre ne podstatne zvyšuje,” dodáva Ján Čarný.

Vlády musia konať

Aj preto by mali vlády konať, keďže takéto vysoké ceny energie ohrozujú sociálnu stabilitu spoločnosti a konkurencieschopnosť európskej výroby na svetových trhoch. „Prvou možnosťou sú cenové stropy, čo je vlastne dotácia na ceny energie, pri ktorej je distribútor povinný dodávať podnikom a domácnostiam za stanovenú cenu a štát je povinný zaplatiť distribútorovi rozdiel medzi nákupnou a predajnou cenou. Čím nižší je strop, tým vyššie sú náklady na toto opatrenie,” poznamenáva Martin Procházka. Potom existujú ciele dotácie, napríklad v Španielsku majú firmy nárok na dotácie, ak preukážu, že náklady na energiu sa podieľajú od určitého percenta na výrobných nákladoch smerom nahor. „Priateľné sú aj mechanizmy, ktoré kompenzujú časť skutočne vzniknutých strát,” vysvetľuje Martin Procházka. Ďalšou kategóriou opatrení môžu byť priame zásahy do fungovania trhu s energiou - dotácie na plyn pre plynové elektrárne, obmedzenie príjmov výrobcov alebo obmedzenie spojené so značnými nákladmi a pod. Treba však mať na pamäti dve veci. „Po prvé, vo všeobecnosti platí, že každé riešenie dohodnuté na európskej úrovni znamená nižšie náklady a ľahšie sa financuje. Po druhé, žiadne z týchto riešení nie je dlhodobodržateľné,” prízvukuje s tým, že kľúčom k odstráneniu vysokých cien je zabezpečiť dostatok energie bez účasti Ruska. Až potom ceny klesnú na prijateľnú úroveň.

Ako sa môžu chrániť firmy

Viac ako inokedy sa do popredia opäť dostáva opatrnosť v obchodných vzťahoch, aby jedna firma nepotopila druhú. „Na úspešné obchodovanie je potrebné, aby firma pravidelne monitorovala a vyhodnocovala svoje riziká,”

poznámenáva Ján Čarný. Na tento účel sú veľmi vhodné produkty obchodných informácií. Obsahujú všetky dostupné relevantné informácie - finančné údaje a ich vyhodnotenie, históriu platobných incidentov, vlastníkov, prepojenie na iné spoločnosti atď. „Umožňujú firme získať jasný obraz o protistrane skôr, ako investujete čas do

Je potrebné monitorovať riziká

nadviazania vzťahu a uzavretia obchodu,” podotýka. Dôležité je aj aktívne monitorovanie. „V čo najkratšom čase vás upozorní na zhoršený scoring, zmenu vlastníka alebo platobný incident voči inému partnerovi. Často sa stáva, že obchodní partneri kvôli dlhodobému obchodnému vzťahu strácajú ostražitosť a objektivitu, stávajú sa slepými voči negatívnym signálom a nevšimnú si, že spoločnosť, ktorú vnímajú ako spoľahlivého partnera, sa rúti do problémov,” upozorňuje Ján Čarný. Vhodné je tak mať poistené všetky pohľadávky, teda celé portfólio, nielen tú časť, kde má firma subjektívny pocit, že to potrebuje.

(red.)

Foto: Freepik.com/pressfoto/vwalakte

